

УДК 332.33

АНАЛІЗ ВИМОГ ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ГАРМОНІЗОВАНИХ НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ

Г.І. Хімичева, доктор технічних наук, професор
Київський національний університет технологій та дизайну

Р. Ібадов, магістрант
Київський національний університет технологій та дизайну

Ключові слова: методи та принципи гармонізації, нормативні документи.

Світова організація торгівлі вимагає від країн-учасниць, які претендують реалізувати свою продукцію на світовому ринку, виготовляти її за вимогами міжнародних стандартів та інших міжнародних та регіональних нормативних документів (НД). Тому країни, які є членами СОТ та інші намагаються ці вимоги виконувати. Для того, щоб всі країни користувались однаковими правилами впровадження міжнародних та регіональних НД Міжнародною організацією стандартизації (ISO) та міжнародною електротехнічною комісією (IEC) прийнято Настанови ISO/IEC 21-1:2005 «ч. I Прийняття на регіональному та національному рівнях міжнародних стандартів та документів прирівняних до них та ч. II Прийняття міжнародних стандартів». Ці документи регламентують порядок прийняття і застосування міжнародних або регіональних НД [1].

Міжнародні або регіональні НД можна приймати за ступенями відповідності: ідентичні (IDT), модифікований (MOD) та нееквівалентні (NEQ) [2].

Гармонізовані стандарти – стандарти на той самий об'єкт, який приймають (прийняли) органи, що займаються стандартизацією, забезпечуючи взаємозамінність продукції, процесів і послуг або однозначне розуміння результатів випробування чи інформації, наданих відповідно до цих стандартів.

Ідентичні стандарти – гармонізовані стандарти, які є ідентичними за змістом (по суті) та за формою подання.

Модифіковані стандарти – гармонізовані національні стандарти, які мають технічні відхилення, але відтворюють структуру міжнародного чи гармонізованого стандарту.

Нееквівалентні стандарти – національні стандарти в яких використано меншу частину положень міжнародного чи регіонального стандарту, а зміни та відхилення не гарантують порівняння змісту і структури обох стандартів.

При визначенні ступеня відповідності потрібно дотримуватись принципу зворотності під яким слід розуміти, що прийнятне за умови міжнародного НД є прийнятним у національному, і навпаки.

На рисунку 1 наведено методи прийняття міжнародних нормативних документів, як національних.

Рисунок 1 – Методи прийняття міжнародних НД

Під час вибору методу прийняття міжнародного НД враховують, які зміни і доповнення необхідно додати до національного НД, потрібно робити перегляд чи не потрібно. З урахуванням цього вибирають метод прийняття від якого буде залежить ступінь відповідності національного НД міжнародному НД.

Зв'язок між ступенями відповідності та методами прийняття та дозволеними змінами у національному НД наведено у табл. 1

Таблиця 1

Зв'язок між ступенями та методами прийняття

Ступінь відповідності	Метод прийняття	Дозволені зміни		
		Редакційні зміни, як означено	Структура	Технічні відхилення
Ідентичні	підтвердження	ні	ні	ні
	передрук	так	ні	ні
	переклад	так	ні	ні
Модифіковані	передрук	так	ні	так
	переклад	так	так ¹⁾	так
	перевидання	так	так ¹⁾	так ²⁾
Нееквівалентні	перероблення	так	так	так

Примітка:

¹⁾ Якщо зміст міжнародного та національного НД можна легко порівняти, або в разі прийняття понад одного міжнародного НД, як один національний НД складено перелік з поданням змін.

²⁾ Якщо технічні відхилення зазначені та пояснені.

Таким чином під час прийняття міжнародного НД в залежності від методу, яким він приймається потрібно опрацювати його текст, аналізувати зміст та в залежності від цього визначати ступінь його прийняття. Наприклад, під час застосування методу передруку здійснюють опрацювання тексту, міжнародного НД та аналіз його змісту. Визначають за яким ступенем відповідності його можна прийняти (IDT або MOD). При необхідності розробляють редакційні зміни, примітки, технічні відхилення, національні структурні елементи і додатки. Аналізують чинні НД з метою їх скасування НД або внесення змін до них.

Список використаних джерел

1. ISO/IEC Guide 21-1:2005 Regional or national adoption of International Standards and other International Deliverables

2. Гуменюк Г. Д. Стандартизація: Навч. посібник / Г. Д. Гуменюк. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС., 2017. – 330 с.